

εἰς Εὐρώπην, θὰ ἐκίνει τοῦτο κοινὸν ἐνθουσιασμόν, ἀλλ' ἐντελῶς ἀδαπάνως, διότι, ἅπαξ ἐξελθὼν τῆς συμπολιτείας, ἐστὶν οὐδὲν πλέον ἢ ἀπλοῦς πολίτης.

Μετὰ μεσημβρίαν ἀπῆλθον ὁ κ. Βότασης καὶ ὁ κ. Ροδοκανάκης εἰς τὰς θέσεις των. Τὸ δ' ἐσπέρας ἐπῆλθε μία τῶν βιαίων ἐκείνων θερινῶν βροχῶν, οἷας εἶδον μόνον ἐν Οὐασιγκτῶνι, καὶ τὸ ὕδωρ ἐφαίνετο, ὥς δι' ἀνοιγέντος τοῦ οὐρανοῦ, καταρρέον κάθετον εἰς τὴν γῆν. Ἐκτοτε δὲ διπλὴν εἶχεν ἐνασχόλησιν καὶ τάσιν ὁ βίος μου, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἐκπληρώσω τὸ κατὰ δύναμιν τὴν δοθεῖσάν μοι ἐπίσημον ἐντολήν, εἰς ἣν ὅμως αὐτὸς μικρὰν πεποίθησιν εἶχον, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ γνωρίσω ὑπὸ τὰς παντοίας αὐτοῦ ἀπόψεις τὸν νέον κόσμον, ὅστις τότε τὸ πρῶτον καὶ τότε τελευταῖον ἐμπρὸς μου ἠνοιίγετο.

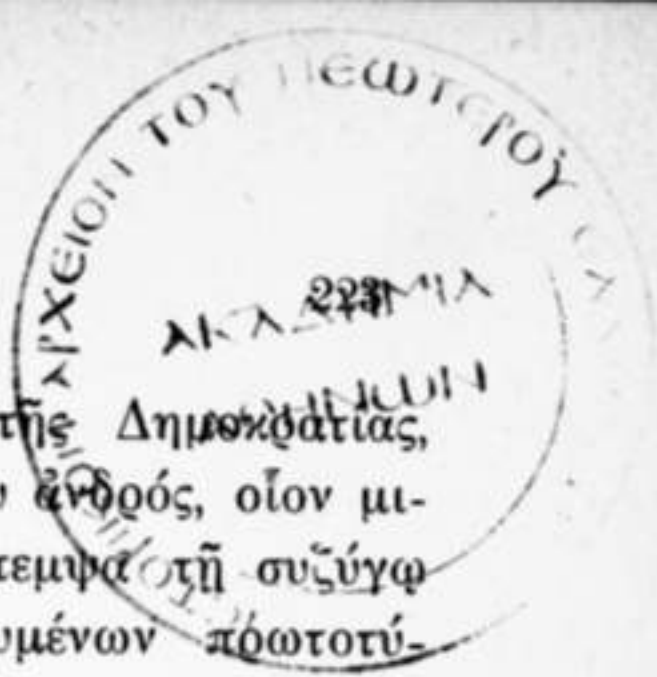
### Ἄλλαι ἐπισκέψεις

Ἀρξάμενος τῶν ἐπισκέψεών μου πρὸς τοὺς συναδέλφους μου καὶ τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν ἐγγχωρίων, μεταξὺ τῶν πρώτων εὐαρεστότατον εὗρον τὸν Πρέσβυν τῆς Γαλλίας κ. Βερϋημήν, ἐμπειρότατον δὲ τὸν τῆς Πρωσσίας, Βαρόνον Γέρολδ, ὅστις καὶ ὁ ἐπ' ἀρχαιότητι πρόεδρος ἦν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐγγχωρίων ὁ πρῶτος, ὃν ἀνεζήτησα, ἦν ὁ Στρατηγὸς Γράντ, εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του ἱστάμενος τότε, ὥς ὁ διὰ θριάμβων περατώσας τὸν ἄρτι λήξαντα ἐμφύλιον πόλεμον. Εἶχε δὲ μεγάλης οἰκίας λάβει δωρεὰν παρὰ τοῦ ἔθνους καὶ γενικῶς ἐθεωρεῖτο ὥς ἐπίδοξος Πρόεδρος. Ὑποδεξάμενος δὲ με φιλοφρονέστατα, μοὶ ἐξέφρασεν αἰσθήματα φιλελληνικώτατα. Τὸ δ' ὅτι ἐνίστε ἔθνε τῷ Βάκχῳ μέχρις ὑπερβολῆς, ὥστε καί, ὥς μοὶ ἐρρέθη, ἐνίστε ἀπηντᾶτο ἀκροσφαλῶς βαίνων εἰς τὰς ὁδοὺς, δὲν πρέπει νὰ τῷ προσαφθῇ εἰς ἀτομικὸν ἐλάττωμα, διότι μοὶ ἐβεβαιούτο ὅτι ἦν κοινὸν τῶν πλείστων συμπατριωτῶν του, προεξάρχοντος τοῦ Προέδρου Ἰόνσωνος.

Εἰς τῶν ἐγγχωρίων, ὃν μετὰ πολλῆς ἐγνώρισα εὐχαριστήσεως



1867



ἦν ὁ κ. Οὐασιγκτὼν, ἀπόγονος τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Δημοκρατίας, παρ' οὗ καὶ τινὰ λείψανα ἔλαβον τοῦ μεγάλου ἀνδρός, οἷον μικρὸν μετάλλινον κρίκον τῆς ράβδου του, ὃν ἔπεμψε τῇ συζύγῳ μου, καὶ τινὰ ἀντίγραφον παρ' αὐτῷ διατηρουμένων πρώτοτύπων ἐγγράφων του.

Πρὸς ἐμὲ δ' ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν ὁ κ. Δανέζιος, Ἀνατολίτης χριστιανός, Ἀρμένιος μᾶλλον ἢ Ἑλλήν, ἑξαμερικανισθεὶς καὶ ἀνήκων εἰς τὴν ἄκραν ἀντιπολίτευσιν. Ἀπῆντησα δὲ καὶ ἀρχαίαν γνωριμίαν, τὴν ἀξιόλογον κ. Buel, ἀδελφὴν τῆς Ἀμερικανίδος, ἣν ὁ ἐκ Σκωτίας φίλος μου δικηγόρος κ. Μάσσων εἶχε νυμφευθῇ ἐν Ἀθήναις. Διηύθυνε δὲ Παρθεναγωγεῖον ἐν Οὐασιγκτὼνι, τὸ ὡς ἄριστον τῆς πόλεως ἀναγνωριζόμενον, εἰς ὃ καὶ τὰ τέκνα τοῦ Στρατηγοῦ Γράντ πολλάκις ἐφοίτων. Καὶ ἐγὼ δὲ συνεχῶς καὶ οἰκείως τὴν ἐπεσκεπτόμεν, πολλάκις παρ' αὐτῇ γευόμενος καὶ διατρίβων τὰς ἑσπέρας ἐν συναναστροφῇ ἐκλεκτῇ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Ὑποδιευθύντρια δὲ τοῦ καταστήματος ἦν κυρία διὰ χαρίτων καὶ παιδείας ἐξόχως κεκοσμημένη, ἥτις πολλὴν φιλίαν ἔτρεφε πρὸς ἐμέ.

Παρευρέθην δὲ τότε περίπου εἰς τὴν μετὰ τὰς ἐξετάσεις διανομὴν τῶν βραβείων εἰς ἓν τῶν μεγίστων Παρθεναγωγείων τῆς πόλεως. Ἡ εὐρυτάτη αἴθουσα ἦν ἐορτασίμως κεκοσμημένη, καὶ πλήρης ἐκ χιλιάδων ἴσως θεατῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων· εἰς δὲ ἓν τῶν περάτων αὐτῆς ὑψοῦτο σκηνὴ θεάτρου, ἐφ' ἧς αἱ μαθήτραι ἔψαλλον μελωδικώτατα ᾄσματα· εἶτα δὲ παρέστησαν καὶ λίαν εὐθύμους κωμωδίας. Μετὰ κατάλληλον δὲ λογίδριον ἡ διευθύντρια διένειμε τὰ βραβεῖα, ἀπονέμουσα ἐκάστη τῶν βραβευομένων τὸν δίκαιον ἔπαινον, καὶ ἡ ἐορτὴ ἐπερατώθη διὰ θεατρικῶν χορῶν, οὓς τὰ κοράσια ἐξετέλεσαν μετὰ πλείστης χάριτος, μὴ ἀπηλλαγμένης φιλαρεσκείας, ἥτις φαίνεται ὡς ἐνδημικὴ ἐν Ἀμερικῇ. Πρὶν δ' ἢ ἀπέλθωμεν, παρουσιάσθη εἰς τὴν διευθύντριαν καὶ τῆς ἐξέφρασα εἰλικρινῇ συγχαρητήρια, δι' ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσα, προσθεὶς ὅτι καὶ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ σχολείου διὰ τὴν εὐρυχωρίαν καὶ τὴν καλλονὴν ὑπερβαίνει ὅ,τι τὸ ὠραιότερον ἔχομεν ἐν Εὐρώπῃ.

— Ἡ αἴθουσα αὕτη δὲν ἀνήκει, μοὶ εἶπεν, εἰς τὸ σχολεῖον.



ἡμῶν· τὴν ἐδανείσθημεν μόνον διὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Εἶναι ἐκκλησία. — Τὴν ἑκπληξίν μου δὲν τῇ ἐξέφρασα τότε, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐλησμόνησα ἕως σήμερον.

Ὁ Ἰούλιος ἐστὶν ὁ μὴν, εἰς οὗ τὰς πρώτος ἡμέρας λήγουσιν αἱ παραδόσεις τῶν σχολείων τῆς συμπολιτείας, διὰ τῆς τελετῆς, ἣτις, κατ' ἀντίφρασιν, καὶ κατὰ τὸ *Lucus a non lucendo*, ὀνομάζεται ἐκεῖ, ἀντὶ **τέλους, ἀρχῇ** (*commencement*), καὶ καθ' ἣν διανέμονται τὰ βραβεῖα, καὶ λόγοι ἀπαγγέλλονται, συντεθέντες ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Παραστὰς εἰς τὴν τοιαύτην πανήγυριν τοῦ ἐπισημοτάτου τῶν παιδευτηρίων τῆς Οὐασιγκτῶνος, τοῦ λεγομένου Πενσιλβανίου Γυμνασίου (*Pensilvanian College*), ὁ ὅμως ἐπέχει τόπον Πανεπιστημίου, ἐθαύμασα τὴν ῥητορικὴν εὐφροάδειαν καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν γνώσεων, ἣν ἐμαρτύρουν αἱ συνθέσεις ἐκεῖναι.

Τὴν δ' ἐπαύριον τῆς ἡμέρας ἐκείνης, συνελθοῦσα ἡ Πρυτανεία, μοὶ ἀπένειμεν ἀπροσδόκητον τιμὴν, ἀναγορεύσασά με Διδάκτορα τῶν Νομικῶν, καὶ πέμψασά μοι τὸ δίπλωμα. Τὴν τοιαύτην ἑκτακτον διάκρισιν ἤθελον ἐκλάβει μᾶλλον ὥς εἰρωνικὸν ὑπαινιγμὸν τῆς περὶ τὰ νομικὰ ἀμαθείας μου, ἂν δὲν ἐπληροφορούμην ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ τύπος τῆς χορηγουμένης φιλόφρονος διακρίσεως ὑπὸ τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτηρίων τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀπελθόντι δ' εἰς ἐπίσκεψιν τῶν Ἀθηνῶν τῷ κ. *Hastington*, Καθηγητῇ τῶν Ἑλληνικῶν ἐν τῷ διαπρεπεῖ καταστήματι τούτῳ ἔδωκα αὐτῷ συστάσεις εἰς Φίλιππον Ἰωάννου, Χίλλ, Κυζικηνὸν, καὶ Γ. Νικολαΐδην.

Ἐν τῶν περιεργοτάτων καταστημάτων, ἃ ἐπεσκέφθην ἐπὶ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀφίξεώς μου, ὑπῆρξε καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ἢ **Ὑπουργεῖον τοῦ θησαυροῦ** (*Treasury Office*). Τὸ κατάστημα ἐστὶν ἀπέραντον οἰκοδόμημα μεγαλοπρεπὲς καὶ περίστυλον, ρυθμοῦ κορινθιακοῦ. Εἰς τὴν εὐρείαν αἴθουσαν, τὴν ἐπομένην μετὰ τὴν μεγάλην πύλην, προκάθεται θυρωρός, ἔχων πρὸ ἑαυτοῦ βιβλίον, λεξικὸν ὀγκῶδες τῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ ἐργαζομένων, καὶ τῶν διευθύνσεων αὐτῶν, ἥτοι τῶν ἀριθμῶν τῶν δωματίων καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν



διαδρόμων, ὅπου ἕκαστος ἐργάζεται, διότι ἄλλως ἢ εὗρεσις αὐτῶν ἀποβαίνει ἀδύνατος ἐν τῇ οἰκοδομῇ ταύτῃ. Αὕτη, τῷ ὄντι, ἐστὶ πόλις ὁλόκληρος, ἔχουσα δισχιλίους ἐργαζομένους ἐκεῖ ὑπάλληλους, ἐξ ὧν εἰσί, ἢ καὶ ἦσαν τότε, 1300 ἄνδρες καὶ 700 γυναῖκες. Ὑπάρχουσι δ' ἕτεροι χίλιοι οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, εἰς ἄλλα καταστήματα, ἐκτὸς τοῦ ὑπουργείου, κατατεταγμένοι ἐν Οὐασιγκτῶνι. Καὶ τούτων δ' αἱ ἡμίσεις εἰσὶν ἐπίσης γυναῖκες.

Ἐν Ἀμερικῇ, τῷ ὄντι, ἡ γυνὴ κατέχει θέσιν, οὐ μόνον ἐλευθερωτέραν, ἀλλὰ καὶ σπουδαιότεραν ἢ ἐν Εὐρώπῃ, καὶ τὰς ἱκανῶς ἐκεῖ ἀνεπτυγμένας διανοητικῶς, ὥς καὶ τὰς ὑλικὰς αὐτῆς δυνάμεις, καθ' ὅσον δὲν ἀπορροφῶνται ὑπὸ τῆς ἐπιμελείας τῆς οἰκογενείας, δύναται ν' ἀφιερῇ, κατὰ μόλις ἐλάσσονα μοῖραν τοῦ ἀνδρός, καὶ εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

Μεταξὺ τῶν κυριῶν, αἷς ἐν Οὐασιγκτῶνι ἐγνώριζον, ὑπῆρχε καὶ μία λίαν διακεκριμένης ἀγωγῆς, ἡ κ. Upton, ἣν ἀπῆντων εἰς τὰς ἀρίστας τῶν συναναστροφῶν μετὰ τῆς θυγατρὸς της, καὶ περὶ ἧς ἔμαθον ὅτι, λίαν εὖπορος οὖσα, διέτριβεν ἐν Ρώμῃ, ὅτε αἴφνης ἀφίχθη ἡ εἵδησις ὅτι ὁ σύζυγός της ἀπεβίωσε, χρεωκοπήσας καὶ ἀπολέσας μέχρι τοῦ ἐσχάτου του ὀβολοῦ. Τότε δι' ἐφοδίων, ἃ τῇ ἐπρομήθευσαν οἱ ἐν Ρώμῃ συμπολῖται της, ἐπανῆλθεν εἰς Οὐασιγκτῶνα, καὶ ἐκεῖ ἀμέσως, διότι ἀπελάμβανε καλῆς ὑπολήψεως, ἐλήφθη πρόνοια ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ αὐτὴ μὲν διωρίσθη Τμηματάρχης ἐνὸς τῶν γραφείων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Ταχυδρομείων, ἡ δὲ θυγάτηρ της παρὰ τῇ αὐτῇ Διευθύνσει μεταφραστὴς τῆς ἐν ξέναις γλώσσαις ἀλληλογραφίας. Ἐπισκεφθεὶς δέ ποτε ταύτην ἐν τῷ ταχυδρομικῷ καταστήματι, εὗρον τὴν τράπεζαν αὐτῆς πλήρη δημοσίων ἐγγράφων, καὶ αὐτὴν οὐχ ἥττον εἰς αὐτὰ κύπτουσαν, παρ' ἂν ἦν ὑπάλληλος τοῦ ἐτέρου γένους.

Ἐπίσης ἐπιμελὴς καὶ ἀκριβὴς ἦν, ὥς ἔμαθον, καὶ ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὠραίου φύλου ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐνταῦθα ὁ Τμηματάρχης, ὁ ἐπὶ τῶν χαρτονομισμάτων, μᾶς περιέφερεν εἰς τὸ κατεργαζόμενον ταῦτα τμήμα, ἐν ᾧ εἶδομεν παντοίας ἀγχινουστάτας μηχανάς, αἷς, κατὰ τὸ πλεῖστον μάλιστα, καὶ γυναῖκες ὑπηρετοῦσι, καὶ ἐκεῖ μᾶς ἐδείχθη ὅτι καὶ τὰ Ἑλληνικὰ χαρτονο-



μίσματα ἐκόπτοντο. Ὁ δὲ ταμίας εἰσήγαγεν ἡμᾶς εἰς τὸ διὰ δι-  
πλῆς σιδηρᾶς θύρας κλειόμενον ὑπόγειον χρηματοφυλάκιον, ἀλλὰ  
μᾶς εἶπεν ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ χρυσοῦ, 130 ἑκατομμύρια ταλλή-  
ρων, δὲν ἦν ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν Νεοβοράκῳ ἀποτεθειμένον.

Τὴν αὐτὴν δ' ἡμέραν (13 Ἰουνίου) ἐπεσκέφθην καὶ τὸν  
Ἑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν, κ. Wells, θέλων νὰ προπαρασκευάσω  
τὴν ὁδὸν διὰ τὰς διαπραγματεύσεις πρὸς προμήθειαν τῶν παραγ-  
γελθέντων μοι πλοίων. Μετὰ τοῦτο δὲ μετέβην εἰς τοῦ Γενικοῦ  
Εἰσαγγελέως, ὡς ἐνὸς τῶν ἐπισημοτάτην θέσιν κατεχόντων, καὶ  
ἵνα παρ' αὐτοῦ ἀκούσω περὶ τοῦ Δικαστικοῦ τοῦ Κράτους ὀργα-  
νισμοῦ. Καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἐπέτυχον, εὔρον δ' ἓνα τῶν ὑπαλλή-  
λων του, τὸν παράδοξον γέροντα Whitman, ὅστις, ἑαυτὸν ἔξοχον  
ποιητὴν μᾶλλον, ἢ δικαστικὸν λειτουργὸν ἐκλαμβάνων, ἥκιστα  
μὲν εἰργάζετο ἐν τῷ γραφείῳ του, ἔγραφε δὲ καὶ ἐξέδιδε ποιήσεις,  
ὧν συλλογὴν προσέφερε καὶ εἰς ἐμέ, καὶ αἵτινες μοὶ ἐφάνησαν,  
καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν, σχεδὸν παραφρονούσης μούσης τερα-  
τολογήματα.

Ἅτερον δὲ κατάστημα, εἰς ὃ αὐθημερὸν μετέβην, ἦν τὸ  
**Σμισθόνιον** λεγόμενον, ἐκ τοῦ ἀφιερώσαντος πᾶσαν τὴν μεγά-  
λην αὐτοῦ περιουσίαν εἰς ἴδρυσιν αὐτοῦ. Καὶ τὸν μὲν Διευθυν-  
τήν, τὸν ἐπίσημον ἐν φυσιογνώσταις καθηγητὴν Henri, μεθ' οὗ  
μετὰ ταῦτα πολὺ ἐσχετίσθην, δὲν εὔρον κατ' οἶκον· μ' ἐξενάγησε  
δὲ ὁ καθηγητὴς κ. Baird, δείξας μοι τὰς ἐν αὐτῷ μεγάλας συλ-  
λογὰς βιβλίων, ἐργαλείων τῆς φυσικῆς, ἀντικειμένων τῆς φυσικῆς  
ἱστορίας. Τὸ κατάστημα τοῦτο κύριον σκοπὸν ἔχει τὴν ἔκδοσιν  
καὶ διάδοσιν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, πρὸς ὃ δέχεται πᾶν  
τὸ ὑποβαλλόμενον καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐνδιαφέρον χειρόγραφον καὶ  
παραπέμπει αὐτὸ εἰς ἐπιτροπὴν, κατὰ δὲ τὴν γνωμοδότησιν αὐ-  
τῆς τὸ ἐκδίδει ἢ τὸ ἀπορρίπτει, ἢ ἀναβάλλει τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ  
εἰς ἄλλην ἐποχὴν. Καὶ τὰ μὲν πρωτότυπα καὶ σπουδαῖα συγγράμ-  
ματα δημοσιεύει εἰς τέταρτον, τὰς δὲ μετάφράσεις, τὰς συλλο-  
γὰς περιλήψεων, τὰ ἴδια αὐτοῦ πρακτικά, εἰς ὀγδοον. Προσέτι  
δὲ δέχεται καὶ διαβιβάζει βιβλία, ὅθεν δήποτε καὶ ὅπου δήποτε,  
ἔχον τὸ προνόμιον νὰ μὴ πληρώνη δι' αὐτὰ ναῦλον εἰς τὰ ὑπε



ρωκεάνεια ατμόπλοια. Τοιαύτην ἐπιμέλειαν καταβάλλουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ διαδόσεως τῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων, μὴ ἐγκαταλειπομένων, ὡς ἐνιαχοῦ, ἄνευ φροντίδος καὶ ἐπιστασίας.

Τελευταίαν δ' ἐπεσκέφθην καὶ τὴν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ δημοσίαν Βιβλιοθήκην, πολὺ κατωτέραν μὲν βεβαίως τῶν πλουσίων τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ ἔχουσαν πάντας τοὺς κλασικοὺς συγγραφεῖς. Ἐξ αὐτῆς ἐδανείσθην ἓνα Βιργύλιον, ἀσχολούμενος τότε εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῆς μεταφράσεως τοῦ πατρός μου, ἣν προὔτιθέμην νὰ ἐκδώσω.

Παρειρέθην δ' ἐν μιᾷ τῶν ἐπομένων ἡμερῶν εἰς τὸ Κακουργοδικεῖον, ὅπου, περὶ ἓνα δικαστήν, ἐκάθηντο δώδεκα ἔνορκοι, τὸ δ' ἀκροατήριον, συγκείμενον κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ μαύρων καὶ ἐκ πολυαρίθμων προσέτι κυριῶν, προσεφέρετο ἡσύχως καὶ εὐτακτότατα, ἂν καὶ ἡ δίκη ἦν λίαν συγκινητικὴ καὶ ἐνδιαφέρουσα περὶ δολοφονίας, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς ὁ μάρτυς ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦν ἀμέτοχος.

Μετέβην δ' ἔπειτα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, ἐνθα ἐσχετίσθην ἰδίως μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ τμήματος ἰθαγενῶν Ἀμερικανῶν, διότι συνεπάθουν καὶ πολλάκις συνηγόρουν ὑπὲρ τῶν τέκνων ἐκείνων τῆς φύσεως, ἃ μοὶ ἐφαίνοντο ἀδικοῦντες καὶ πιέζοντες οἱ τὴν γῆν αὐτῶν καταλαβόντες Εὐρωπαῖοι, δι' ὃ καὶ ὁ κύριος Τμηματάρχης, μεθ' οὗ πολλάκις περὶ τούτων συνδιελεγόμην, μ' ἐθεώρει ὡς Ἰνδόφιλον προκατειλημμένον.

Ὁ δὲ κ. Wilson, Διευθυντὴς τοῦ διὰ τὰς θαυμασίας ἐργασίας του θαυμασίου Γαιοδαιτικοῦ Τμήματος, μοὶ ἔδειξε τοὺς χάρτας τῶν ἀκατοικήτων ἐκείνων καὶ ὑπὸ τῶν ἀγρίων φυλῶν διατρεχομένων εὐρυτάτων χωρῶν, διηρημένους κατὰ τετραγωνικὰς μοίρας, ὑποδιηρημένας δὲ ταύτας εἰς ἐλάσσονα ἐπίσης τετραγωνικὰ τμήματα, τὰς μονάδας τῶν γαιῶν, αἵτινες πωλοῦνται ἢ παραχωροῦνται εἰς τοὺς, ὡς μόνην ὑποχρέωσιν, ἀναλαμβάνοντας τὴν τῆς καλλιεργείας αὐτῶν, ὥστε οὕτω τὸ κτηματολόγιον, ἀπλούστατον ὄν, ἐστὶν ἤδη ἐκ προοιμίων κατεστρωμένον.